KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 1 oktober 1997

om att förlänga giltighetstiden för investeringspremien på 8 % vid investeringar i de nya tyska delstaterna genom 1996 års skattelag (Jahressteuergesetz)

(Endast den tyska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(98/194/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artiklarna 92 och 93 i detta,

efter att ha gett övriga medlemsstater och berörda parter tillfälle att yttra sig enligt artikel 93.2 i EG-fördraget,

med beaktande av de yttranden som inkommit, och

med beaktande av följande:

I

I ett beslut av den 11 november 1992 ([1]) godkände kommissionen en investeringspremie på 8 % för investeringar som inletts före den 1 juli 1994 och slutförts före utgången av 1996 i de nya delstaterna. Stödnivån på 8 % brutto (ca 5,2 % netto) gäller uteslutande kostnaderna för att anskaffa handelsvaror för produktiva investeringar.

Investeringspremien beviljas direkt genom federal lag. Varje företag som uppfyller lagens krav kan således göra anspråk på premien utan att myndigheterna behöver fatta ett skönsmässigt beslut. Premien beviljas i form av en sänkning av bolagsskatten och kan leda till ett negativt skatteanspråk från statens sida, så att det mottagande företaget får ett penningbelopp i stället för en skattesänkning.

Paragraf 3 i 1993 års lag om investeringspremier *(Investitionszulagengesetz 1993-InvZulG)* ändrades genom paragraf 18.1 i 1996 års skattelag *(Jahressteuergesetz 1996)* ([2]), så att investeringspremien på 8 % numera beviljas för investeringar som inleddes efter den 31 december 1992 men före den 1 juli 1994 och som kommer att slutföras före den 1 januari 1999. Därmed förlängdes tidsfristen för understödda investeringar med två år, utan att bestämmelserna om inledande av investeringarna ändrades. Skattelagen trädde i kraft den 1 januari 1996. Genom en skrivelse av den 17 november 1995 underrättade det tyska finansministeriet de högsta skattemyndigheterna i delstaterna om att bestämmelsen inte fick tillämpas förrän kommissionen har godkänt stödet enligt artiklarna 92 och 93 i EG-fördraget. Skrivelsen offentliggjordes i den tyska skattetidningen *Bundessteuerblatt* 1996, serie I, nr 1.

II

Kommissionen underrättades om ändringen av lagen om investeringspremier i ett meddelande av den 19 december 1995, dvs. sex arbetsdagar innan 1996 års skattelag trädde i kraft. Ändringen registrerades således som icke-anmält stöd (NN 6/96).

Den 3 juli 1996 beslutade kommissionen att inleda ett förfarande enligt artikel 93.2 i EG-fördraget på grund av förlängningen av den tidsfrist inom vilken företag får göra anspråk på investeringspremien. Kommissionen motiverade detta med att förlängningen av tidsfristen utgjorde ytterligare statligt stöd till investeringar som inleddes före den 4 juli 1994 och som kommer att slutföras 1997 och 1998, eftersom det inte främjade extra investeringar

([1]) Statligt stöd N 561/92, skrivelse SG(92) D/16623 av den 24 november 1992.
([2]) BGBI. 1995, I-1250.

jämfört med situationen före förlängningen. Åtgärden skulle därför inte stödja nyinvesteringar som skulle kunna bidra till regional ekonomisk utveckling i den tidigare Tyska demokratiska republiken.

Stödet skulle därför endast åstadkomma en ökning av det egna kapitalet för de företag som före juli 1994 hade börjat investera i de nya delstaterna, och skulle följaktligen betraktas som driftsstöd, som enligt kommissionens fasta praxis är förenligt med den gemensamma marknaden endast om vissa förutsättningar föreligger och stödet enbart tjänar syftet att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner enligt artikel 92.3 a i EG-fördraget. Kommissionen ansåg dock att stödet också kunde främja den ekonomiska utvecklingen utanför dessa stödområden. Det måste således undersökas, om stödet undantagsvis kunde förklaras förenligt med den gemensamma marknaden.

Tyskland underrättades genom en skrivelse av den 31 juli 1996 ([1]) om inledandet av förfarandet och genom att skrivelsen offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ([2]) uppmanades även övriga medlemsstater och berörda parter att yttra sig.

Tyskland yttrade sig genom en skrivelse av den 9 september 1996, och det franska företaget *Elf Aquitaine SA* (ELF) genom en skrivelse av den 29 oktober 1996. Den franska regeringen lämnade sina synpunkter den 30 oktober 1996 och hänvisade då till ELF:s yttrande. Enligt ELF:s redogörelse gäller den ifrågavarande åtgärden investeringar som gjorts av ELFa dotterbolag *Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie GmbH* (MIDER), som uppför ett nytt raffinaderi i Leuna i Sachsen-Anhalt. Investeringen har blivit försenad till följd av oförutsedda tekniska svårigheter, som företaget enligt egen utsago inte ansvarar för. Utan den planerade förlängningen av tidsfristen kan MIDER inte göra anspråk på investeringspremien för hela projektet, vilket skulle leda till en betydande ekonomisk nackdel för företaget.

Skrivelserna från ELF och den franska regeringen skickades till Förbundsrepubliken Tyskland, för att denna skulle yttra sig i ärendet.

Mellan december 1996 och juli 1997 diskuterades frågan vid flera möten mellan de tyska myndigheterna och tjänstemän på kommissionen.

III

Tyskland anser att förlängningen av tidsfristen för genomförande av investeringar för vilka företag kan göra anspråk på investeringspremien på 8 % är förenlig med den gemensamma marknaden. Förlängningen gör det möjligt att undvika minskningar av investeringsstöd för stora projekt, beträffande vilka förseningar har uppstått på grund av de särskilda förhållandena i östra Tyskland. På det här sättet kommer det egna kapitalet för företag som investerar i de nya delstaterna dessutom att förstärkas, vilket bidrar till deras ekonomiska stabilitet. Enligt Tyskland är det inte känt hur många fall som påverkas av den allmänna förlängningen av tidsfristen för att göra anspråk på investeringspremien. I princip gäller förlängningen alla investeringar som hade inletts efter den 31 december 1992 och före den 1 juli 1994 och som inte hade slutförts vid utgången av 1996.

I ärendet MIDER/Leuna 2000, som de behöriga myndigheterna hade i åtanke när de föreslog den ifrågavarande bestämmelsen, kunde företaget inte slutföra investeringen i tid före utgången av 1996 på grund av oförutsedda tekniska och administrativa problem, som företaget inte kunde belastas för. Det totala stödpaketet för raffinaderiet Leuna 2000 skulle ha blivit omkring 360 miljoner tyska mark mindre än vad som antogs när privatiseringsavtalet ingicks. Av juridiska skäl var det inte möjligt att anta en federal lag enbart för MIDER-ärendet. Förbundsregeringen förklarade sig dock beredd att tillämpa lagen om investeringspremier, ändrad genom 1996 års skattelag, endast på ärendet MIDER och att separat anmäla alla eventuella ytterligare fall som ändringen skulle kunna tillämpas på.

IV

Investeringspremien utgör statligt stöd enligt artikel 92.1 i EG-fördraget och artikel 61.1 i EES-avtalet.

Att tidsfristen för investeringar för vilka en premie på 8 % kan begäras, förlängs från 2 1/2 – 4 år till 4 1/2 – 6 år utgör ytterligare statligt stöd.

Det är inte känt hur många investeringar som skulle omfattas av den allmänna förlängningen av tidsfristen. I princip gäller den nya tidsfristen alla investeringar som hade inletts efter den 31 december 1992 och före den 1 juli 1994 och som inte hade slutförts före utgången av 1996.

Företag som inledde investeringar mellan januari 1993 och juni 1994 fattade sitt beslut i full vetskap om att investeringar som inte hade slutförts före utgången av 1996 antingen inte alls skulle berättiga till investeringspremien, eftersom den slutförda delen inte skulle betraktas som fullständig, utan som en mindre investering än planerat, eller också skulle de endast delvis berättiga till premien, om den i tid slutförda delen skulle betraktas som fullvärdig men mindre än planerat. De särskilda problem som hindrar ett snabbt genomförande av komplexa investeringar på den tidigare Tyska demokratiska republikens territorium, såsom de regionala och

([1]) Skrivelse SG(96) D/7034.
([2]) EGT C 290, 3.10.1996, s. 8.

lokala myndigheternas organisatoriska svårigheter, eventuella miljöbelastningar och problem till följd av reglerna om återlämnande av fastighetsegendom i de nya delstaterna, var kända och föremål för omfattande diskussioner före juli 1994. Investeringar som företag inledde i full vetskap om att de inte skulle kunna slutföras i tid och som därför inte kunde komma i fråga för investeringspremien, skulle trots det nu vara stödberättigande, och skulle således utgöra en slumpmässig vinst för företag som ursprungligen hade beräknat sin investering så att den hade varit lönsam också utan ett sådant stöd.

Företag som har fattat investeringsbeslut med tanke på investeringspremien på 8 % utan att reservera en viss tid för investeringsbetingade risker, har godtagit ett investeringsstöd som potentiellt kan bli lägre än om de hade uppfyllt villkoren i 1993 års lag om investeringspremier, och har trots dessa risker ansett att deras investering är lönsam. Förlängningen av tidsfristen leder inte till ytterligare investeringar och skulle knappast ha någon inverkan på slutförandet av investeringar som redan har inletts.

Stöd som inte främjar ytterligare investeringar kan inte betraktas som investeringsstöd. Statliga stöd som följaktligen endast utgör en extra utbetalning, vilken man inte bör ha räknat med, eller som var osäkra enligt de regler om regionalt investeringsstöd som gällde vid den tidpunkten, skall betraktas som driftsstöd för att öka det berörda företagets eget kapital, vilket förklarades i Tysklands tillkännagivande av den 19 december 1995 redan innan förfarandet inleddes.

I sitt tillkännagivande om metoden för tillämpning av artikel 92.3 a och c i EG-fördraget på regionalt stöd [1] förklarade kommissionen att ett driftsstöd, trots sin starkt konkurrenssnedvridande karaktär, undantagsvis kan anses förenligt med den gemensamma marknaden i stödområden, om det är nödvändigt för att upprätthålla driften vid befintliga anläggningar. Dessa överväganden gäller dock inte de företag som skulle dra nytta av den ifrågavarande åtgärden. Dessa företag beslutade före juli 1994, med hänsyn till de regionala investeringsstöd som stod till buds enligt den då gällande lagen, att investera i de nya delstaterna. Deras investeringar beräknades på ett sådant sätt att de skulle bli genomförbara och varaktigt lönsamma utan driftsstöd. Det föreligger således inga exceptionella omständigheter som skulle berättiga ett faktiskt driftsstöd i form av en förlängning av tidsfristen för anspråk på investeringspremien på 8 % som bidrag till den regionala utvecklingen i mindre gynnade regioner i de nya delstaterna.

Det faktiska driftsstödet skulle dessutom inte enbart gynna ekonomin i östra Tyskland. Företag som uppfyller villkoren skulle kunna upprätthålla driftsställen också på andra ställen och skulle därmed kunna använda stödet till att finansiera verksamhet utanför östra Tyskland.

Det ifrågavarande faktiska stödet bidrar således inte till uppnåendet av något av de mål som avses i artikel 92.2 och 92.3 i EG-fördraget, vilka de stödmottagande företagen under normala marknadsförhållanden inte skulle kunna uppnå vare sig av egen kraft eller med hjälp av befintliga godkända statliga stöd. Företagen fattade investeringsbesluten i vetskap om att de inte kan göra anspråk på det ifrågavarande stödet om de inte iakttar tidsfristen. Ett stöd som inte bidrar till uppnåendet av ett mål som erkänns berättiga till att konkurrenssnedvridande åtgärder undantagsvis godkänns, kan inte anses förenligt med den gemensamma marknadens vederbörliga funktion [2].

Förbundsregeringens förslag om att ändringen av 1993 års lag om investeringspremier, som ändrades genom 1996 års skattelag, skall tillämpas endast på MIDER/Elf Aquitaine och att vidare ärenden skall förhandsanmälas individuellt, föranleder ingen annan bedömning. Skattelagen är en lag som förbundsdagen har antagit, och alla företag som uppfyller de allmänna stödvillkoren kan direkt åberopa denna lag. Antalet potentiella stödmottagare kan inte fastställas med säkerhet.

Tillämpningsområdet för den ifrågavarande bestämmelsen i 1996 års skattelag är inte begränsad till ärendet MIDER/Elf Aquitaine. Det finns ingen bestämmelse om att det är myndigheterna som skall avgöra om stödet skall beviljas eller inte. Det åtagande som Tyskland har erbjudit kan inte fullgöras effektivt, eftersom förbundsregeringen inte kan förklara en lag som har antagits av förbundsdagen icke-tillämplig eller tillämplig på vissa villkor. Myndigheterna har inte befogenheter att tillämpa den ifrågavarande bestämmelsen endast på enstaka ärenden, när de tycker att det verkar förnuftigt. Bestämmelsen i fråga skall därför bedömas med hänsyn till alla eventuella fall av tillämpning och inte endast med hänsyn till ärendet MIDER.

Ovanstående redogörelse har dock ingen prejudicerande karaktär med avseende på en eventuell individuell anmälan från Tysklands sida om särskilda åtgärder för att ändra stödpaketet för MIDER:s investering i östra Tyskland. En sådan ändring skulle undersökas av kommissionen med hänsyn till de särskilda omständigheterna kring denna investering och kommissionens positiva beslut om detta projekt [3].

V

Kommissionen fastställer därmed avslutningsvis att det ifrågavarande stödet inte bidrar till att främja ytterligare investeringar i de nya delstaterna och att det inte är nödvändigt för att upprätthålla befintlig ekonomisk verk-

[1] EGT C 212, 12.8.1988, s. 2.

[2] Jfr även EG-domstolens dom av den 17 september 1980 i mål 730/79 *Philip Morris,* REG. 1980, s. I-2671, punkt 16 f.

[3] Skrivelse SG(93) D/11541, EGT C 214, 7. 8. 1993, s. 9.

samhet i dessa. Stödet bidrar följaktligen inte till uppnåendet av något av målen enligt artikel 92.2 och 92.3 i EG-fördraget och är därför inte förenligt med den gemensamma marknadens vederbörliga funktion.

Stödordningen infördes otillåtet den 1 januari 1996 utan kommissionens förhandsgodkännande enligt artikel 93.3 i EG-fördraget. Kommissionen har noterat att Tyskland har ålagt delstatsmyndigheterna att tillämpa lagen först efter det att den har godkänts av kommissionen. Detta tillkännagivande utgör dock inget hinder för den direkta tillämpningen av en federal lag som ger alla potentiella stödmottagare som uppfyller villkoren ett rättsanspråk utan att det krävs något beslut efter prövning från myndigheternas sida.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Genom paragraf 18.1 i 1996 års tyska skattelag, som ändrar paragraf 3 i 1993 års lag om investeringspremier så att investeringspremien på 8 % numera beviljas för investeringar som inleddes efter den 31 december 1992 och före den 1 juli 1994 och slutförs före den 1 januari 1999 (i stället för före den 1 januari 1997), införs ett nytt ytterligare statligt stöd till företag som har gjort investeringar i de nya delstaterna. Stödet är olagligt, eftersom det genomfördes utan hänsyn till artikel 93.3 i EG-fördraget. Stödet är oförenligt med den gemensamma marknaden, eftersom det inte bidrar till uppnåendet av något av de mål som avses i artikel 92.2 och 92.3 i EG-fördraget.

Artikel 2

Paragraf 18 första stycket i 1996 års skattelag skall upphävas. Tyskland skall återkräva allt stöd som har beviljats genom tillämpning av ifrågavarande bestämmelse. Stödet skall återbetalas enligt förfaranden och bestämmelser i tysk lag inbegripet ränta som löper från och med den dag stödet beviljades, enligt den räntesats som utgör referensränta vid bedömningen av regionala stödprogram.

Artikel 3

Tyskland skall inom två månader efter dagen för delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om de åtgärder som har vidtagits för att genomföra det.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.

Utfärdat i Bryssel den 1 oktober 1997.

På kommissionens vägnar
Karel VAN MIERT
Ledamot av kommissionen